

---

Vergaderjaar 2018–2019

---

**21 501-02**

**Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken**

**AB**

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 november 2018

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 11 december 2018.

De Minister van Buitenlandse Zaken,  
S.A. Blok

## **GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 10 DECEMBER 2018**

### **RAAD ALGEMENE ZAKEN**

#### **Meerjarig Financieel Kader**

De Raad Algemene Zaken (RAZ) zal de voortgang bespreken in de onderhandelingen over het EU Meerjarig Financieel Kader voor 2021–2027 (MFK). Naar verwachting zal de Raad een eerste discussie voeren over de integrale *negotiating box* (onderhandelingsdocument) en richting geven voor verdere aanscherping van het document. Dit document is de afgelopen maanden ambtelijk stapsgewijs opgebouwd en moet alle budgettaire en politieke beslispunten bevatten die nodig zijn voor een integraal akkoord over het MFK en een nieuw Eigenmiddelen Besluit. In de Europese Raad (ER) van december wordt een voortgangsrapportage over het MFK verwacht.

Sinds de RAZ van 12 november jl. heeft het Oostenrijkse Voorzitterschap tekstvoorstellen uitgewerkt over de inkomstenkant van het MFK (Eigen Middelen Besluit) en het door de Commissie voorgestelde rechtsstaatsmechanisme. Deze elementen zullen onderdeel zijn van het onderhandelingsdocument dat voor de RAZ wordt geagendeerd. Conform mijn toezegging zal ik die versie vertrouwelijk met de Kamer delen zodra deze beschikbaar is.

Het krachtenveld blijft onveranderd complex. Lidstaten zullen zich in dit stadium concentreren op de vormgeving van een optimale onderhandelingsbasis die voor hen de belangrijke elementen en opties bevat. De Nederlandse inzet is gericht op een modern en financieel houdbaar MFK, dat de lasten eerlijk verdeelt. In het onderhandelingsdocument komen deze aspecten op diverse plaatsen terug, zowel in de horizontale elementen als onder de verschillende beleidsterreinen. De inzet in de RAZ is erop gericht om deze elementen verder te versterken. De kabinetsappreciatie van de Commissievoorstellen (Kamerstuk 21 501-20 nr. 1349) en de relevante BNC-fiches vormen de basis voor de Nederlandse inbreng.

#### **Vorbereiding Europese Raad 13–14 december**

De RAZ bereidt de Europese Raad van 13-14 december voor. Op het moment van schrijven zijn er nog geen ontwerpconclusies beschikbaar. Wel zijn de richtsnoeren voor de ER conclusies vertrouwelijk gedeeld (document in te zien via *delegates portal* onder documentnummer 13436/18). Onderstaande bevat een eerste inzet op hoofdlijnen ten aanzien van de onderwerpen die op de komende ER naar verwachting aan de orde komen. De kamerbrief met de geannoteerde agenda van de Europese Raad zal de Nederlandse inzet voor de ER uiteenzetten ten behoeve van het plenaire debat voorzien op 12 december a.s.

De ER zal naar verwachting de stand van zaken in de MFK onderhandelingen bespreken in navolging van de bespreking tijdens deze RAZ. Hierbij worden geen inhoudelijke besluiten voorzien. Zie boven voor de Nederlandse inzet op het MFK.

Nederland heeft in de Raad Algemene Zaken van 12 november 2018 gepleit voor bespreking van de Interne Markt op de komende ER en heeft aangedrongen op conclusies (verslag RAZ 12 november Kamerstuk: 21 501-02 nr. 1927). Waarschijnlijk zal de ER van december geen debat voeren over de Interne Markt maar wel conclusies aannemen. Nederland wil dat de ER conclusies aanneemt die het belang erkennen van het afronden van wetgevingsvoorstellen van de huidige commissie. Daarnaast moeten de conclusies ten aanzien van de toekomstige agenda

oproepen tot een nieuwe aanpak die is gericht op meer integraal Europees digitaal beleid en die zorgt voor betere implementatie en handhaving van interne markt regels en de ondernemer en consument centraal stelt, zoals uiteengezet in de brief over de toekomst van de Interne Markt die staatssecretaris Keijzer op 19 oktober aan uw Kamer stuurde (Kamerstuk 22 112, nr. 2703). Nederland zet in op een debat over digitaal beleid en de Interne Markt in de ER van maart 2019 en trekt op in een brede coalitie.

Op het vlak van migratie zal de Europese Raad naar verwachting de voortgang van de implementatie van de ER-conclusies van juni bespreken. Nederland zal langs bekende lijn pleiten voor een integrale benadering met daarbij aandacht voor de grondoorzaken van migratie en opvang in de regio, het tegengaan van mensenhandel en mensensmokkel, een duurzame regeling met betrekking tot de ontschepping van migranten aan beide zijden van de Middellandse Zee, versterking van de buitengrenzen van de lidstaten van de EU, de totstandkoming van een verbeterde versie van het Gemeenschappelijk Europees Asielbeleid en tot slot meer inzet op betere samenwerking met herkomstlanden op terugkeer.

De Europese Raad zal mogelijk spreken over desinformatie naar aanleiding van het door de Europese Commissie voor 5 december aangekondigde Actieplan voor een Europese respons op online desinformatie.

Mogelijk zal de ER racisme en xenofobie, inclusief antisemitisme, veroordelen, in navolging van een bespreking hierover tijdens de JBZ-raad van 6 december a.s.

Op extern terrein zal de ER naar verwachting vooruitblikken naar de reguliere tweejaarlijkse top tussen de EU en de Arabische Liga die eind februari 2019 op ministerieel niveau zal worden gehouden. Naar verwachting zullen de regionale conflicten en migratie worden besproken tussen de EU en de Arabische Liga. Op het moment van schrijven is nog geen agenda beschikbaar.

In de Raad Algemene Zaken van 12 november 2018, heeft Nederland gepleit voor conclusies op de komende ER over klimaat. Deze zijn vooralsnog niet opgenomen in de conceptconclusies. Het kabinet blijft zich inzetten voor conclusies naar aanleiding van de publicatie van de langetermijnstrategie voor klimaat door de Commissie.

Tot slot zal de Europese Raad geïnformeerd worden over de uitkomsten van de maatschappelijke consultaties met betrekking tot de toekomst van de Europese Unie die afgelopen maanden in 27 lidstaten zijn georganiseerd, en de voorbereidingen op de strategische agenda. De bespreking zal worden gehouden op basis van een gezamenlijk verslag over de maatschappelijke consultaties, opgesteld onder verantwoordelijkheid van het huidige Oostenrijks voorzitterschap en inkomend Roemeens voorzitterschap. Voor de invulling van de maatschappelijke consultaties was het voor het kabinet van belang dat deze openstaan voor alle meningen, transparant en onpartijdig zijn georganiseerd, en passen in de Nederlandse context waar sprake is van een actief maatschappelijk debat over de EU. De consultaties zijn vormgegeven door onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en burgerdialogen van het Verwey-Jonker Instituut waarbij is ingegaan op de zorgen en wensen van Nederlanders ten aanzien van de EU. Het kabinet heeft Uw Kamer onlangs per brief geïnformeerd over de uitkomsten van deze consultaties [kamerstuknummer 21 501-20 nr. 1382]. Alle 27 lidstaten hebben op 19 november de uitkomsten van de consultaties aangeboden aan het Oostenrijks voorzitterschap.

## **Europees Semester 2019- Annual Growth Survey**

De Europese Commissie zal een presentatie geven over de *Annual Growth Survey 2019* (AGS). De Commissie publiceerde de AGS op 21 november samen met het *Alert Mechanism Report 2019* (AMR) en de aanbevelingen voor de eurozone. Deze documenten vormen het startsein van de jaarlijkse budgettaire en economische coördinatie tussen lidstaten in het kader van het Europees Semester.

In de AGS blik de Europese Commissie vooruit op de belangrijkste economische beleidsuitdagingen voor het komende jaar. Het maken van de juiste beleidskeuzen is cruciaal voor het verhogen van groei, het creëren van aantrekkelijke banen en het opbouwen van weerbaarheid om toekomstige schokken op te vangen. Met de nadruk op (i) investeringen, (ii) structurele hervormingen en (iii) verantwoord begrotingsbeleid hanteert de Europese Commissie dezelfde drieslag als in voorgaande jaren. T.a.v. investeringen wordt de nadruk gelegd op R&D, onderwijs en vaardigheden alsook de transitie naar een groenere economie. Structurele hervormingen moeten worden gericht op het verhogen van de productiviteit, het iedereen laten meeprofiteren van extra groei en het versterken van instituties. Bij openbare financiën wordt tot slot het belang benadrukt van het opbouwen van buffers in goede tijden, het waarborgen van de houdbaarheid op de lange termijn in het licht van de stijgende kosten van de vergrijzing en het verbeteren van de kwaliteit en samenstelling van publieke inkomsten en uitgaven.

De bespreking in de RAZ betreft een presentatie door de Europese Commissie en eerste gedachteswisseling onder lidstaten. In januari zal de Ecofin-Raad de documenten nader bespreken en conclusies formuleren over de AGS en het AMR. Ook zullen de aanbevelingen voor de eurozone, na bespreking door de Eurogroep, in januari naar verwachting worden goedgekeurd door de Ecofin-Raad. De Kamer zal per kamerbrief nader worden geïnformeerd over de inhoud van deze documenten en de appreciatie van het kabinet.

### **Rechtsstaat Polen**

De Raad zal een derde hoorzitting voeren met Polen in het kader van de artikel 7-procedure. De reikwijdte van de hoorzitting heeft betrekking op de onderwerpen uit het met redenen omklede voorstel van de Commissie uit december 2017. De recent aangekondigde wetswijziging inzake de Wet op het Hoogerechtshof lijkt een positieve ontwikkeling, maar het is nog te vroeg om daarover een definitief oordeel te kunnen vellen. Het is belangrijk om eerst een goed begrip te hebben van de precieze inhoud en aard van de voorgestelde wetswijziging en de verdere doorgang hiervan. Ook moet nog blijken of Polen nu geheel aan deze voorlopige uitspraak en de bezwaren van de Commissie in de inbreukzaak tegemoet komt. Bovendien beslaat het voorstel van de Commissie dat de artikel 7-procedure inleidde nog een aantal andere punten met betrekking tot de rechtsstaat in Polen waarover de zorgen voortduren. Nederland acht deze derde hoorzitting met Polen daarom opportuun.

### **Waarden van de Unie – Hongarije**

De Raad zal de verdere procedurele stappen inzake de door het Europees Parlement ingeleide artikel 7-procedure jegens Hongarije bespreken. Nederland zal daarbij pleiten voor een gedegen en zorgvuldige behandeling die recht doet aan de bestaande zorgen op het gebied van respect voor de Uniewaarden in Hongarije.

## **CVM Schengen/Roemenië en Bulgarije**

Naar verwachting zal de RAZ Raadsconclusies aannemen over de rapporten inzake de voortgang van Roemenië en Bulgarije met betrekking tot het Coöperatie- en Verificatiemechanisme (CVM) die de Commissie op 13 november jl. heeft gepresenteerd. Het kabinet zet in op een weerspiegeling in de Raadsconclusies van de voortgang en tekortkomingen in beide landen, waarbij de Kabinetsappreciatie het uitgangspunt vormt. De Kamerbrief Kabinetsappreciatie CVM-rapporten Roemenië en Bulgarije 2018 zal uw Kamer volgens planning op 30 november a.s. toekomen.

## **Trio voorzitterschapsprogramma**

De Raad zal een presentatie krijgen over het trio voorzitterschapsprogramma van de aankomende drie EU-voorzitterschappen van Roemenië, Finland en Kroatië, met verzoek hier mee in te stemmen. Het document is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

## **AOB terugkoppeling conferentie subsidiariteit en verslag**

Het voorzitterschap zal naar verwachting kort stilstaan bij de conferentie over subsidiariteit die ze op 15 en 16 november jl. organiseerde in Bregenz. Er worden geen interventies verwacht op dit agendapunt. Mogelijk zal het voorzitterschap verwijzen naar de verklaring die het voorzitterschap opstelde naar aanleiding van de conferentie<sup>1</sup>.

Naar aanleiding van uw verzoek van 23 oktober j. vindt u hieronder een verslag van de subsidiariteits- en proportionaliteitsconferentie.

Op 15 en 16 november jl. vond onder organisatie van het Oostenrijkse voorzitterschap in Bregenz een conferentie plaats over subsidiariteit en proportionaliteit. Sprekers waren onder meer: Bondskanselier Kurz (openingspeech), Minister voor EU zaken en Kunst, Cultuur en Media, Blümel, Eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie Timmermans, het Oostenrijkse lid van de Taskforce Subsidiariteit Lopatka, de Voorzitter van het Comité van de Regio's, Lambert en de vicevoorzitter van het EP, McGuinness. Onder de aanwezigen waren veel parlementsleden van de lidstaten, vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden en vertegenwoordigers van het MKB. Tijdens de 2<sup>e</sup> conferentiedag was ook het EP vertegenwoordigd.

De belangrijkste conclusies van de conferentie zijn vervat in een verklaring van het vzschap (zie boven). Deze verklaring sluit nauw aan bij het rapport van de Taskforce en de Commissie-mededeling over subsidiariteit en proportionaliteit. Belangrijke elementen daarin zijn:

1. Meer Europa op de grote thema's en focus op de belangrijkste uitdagingen, zoals migratie, klimaat, veiligheid;
2. Evaluatie van het bestaande wetgevingsbestand en intrekken of vereenvoudigen van die regels die niet subsidiair of proportioneel zijn (REFIT);
3. Voldoende ruimte laten in EU-wetgeving voor differentiatie op nationaal, regionaal en lokaal niveau;
4. Versterken betrokkenheid en zichtbaarheid van regionale en lokale overheden in het EU-wetgevingsproces;
5. Oproep om het door de Taskforce ontworpen beoordelingskader voor subsidiariteit en proportionaliteit («assessment grid») toe te passen; dit betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van CIE, Raad, EP, nationale parlementen en regionale en lokale overheden;

<sup>1</sup> Zie <https://www.eu2018.at/calendar-events/political-events/BKA-2018-11-16-Subsidiarity-Conf..html>, onder downloads «Declaration by the Chair, 16 November 2018 (EN) (pdf 146.84 kB)»

6. Flexibele toepassing van de reactietermijn voor nationale parlementen bij de beoordeling van de subsidiariteit van EU-voorstellen (gele en oranje kaart).

Op 7 december ontvangt uw Kamer het BNC-fiche over de mededeling «een grotere rol voor de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid bij de beleidsvorming van de EU».<sup>2</sup> Daarin zal de nadere Nederlandse stellingname op bovenstaande onderwerpen zijn opgenomen.

---

<sup>2</sup> Zie ook uitstelbrief van 22 november 2018 (2018Z21876).